

Oslo
Souja Waendorgh
c/o fru Knoph
Maringt. 2 B

Løssalgspris 25 øre

Nr. 10 — 3. årg.

Fredag 10. juni 1949

Fylkesmann Lindboe opphever fondet for bu-reisere og jordarbeidere i Nord-Trøndelag

Det var fylkesmann Eggen som opprettet fondet - og takknemligheten var stor blant jordbrukets m. m.

Lindboes beslutning har vakt forargelse i Nord-Trøndelag

Fondets midler må med rette sies å være bureisernes eiendom

Vi har mottatt følgende:

Eg hev lese om saka mellom Getz og Lindboe i Dykkar vyrde blad, og eg og mange med meg vart påny arg, når vi kom til å tenkje på kva hr. Lindboe hev gjort med fondet for bureisarar og jordarbeidarar, som fylkesmann Eggen skapa i okkupasjonstida. Det virka til glede for arbeidets adelsmenn, som Eggen og med rette kalla dei bureisarar og jordbruksarbeidarar han tok fram ut av skugjen. Dei fekk pengehjelp og fylkets hedersteika. Vi vart gla i Eggen for dette, som synta djup kjensle for nasjonale og kulturelle verdier. Men kva hender? I fylkestinget 1947 rår fylkesmann Lindboe til at dette fondet skal slettast ut for å balansere driftsbudsjettet! Eg hugsar at næringsnemnda i fylkestinget kom med ei merknad om, at det var heilt rett av fylkesmann Eggen, at han hadde skapa dette fondet, men nemnda gjekk elles med på å oppheva det. — Eg spør no «8. Mai»: Hadde fylkesmann Lindboe nokon rett til å gjera slik urett mot bureisarane og jordarbeidarane i Nord-Trøndelag? Kan ein ikkje seia, at midlane er bureisarane sin eiendom?

«8. Mai» kan gjerne bruke mitt eige namn, elles er eg Forarget jøssing-bureisar.
 Innherad, mai 1949.

Vi har tatt for oss fylkestingsforhandlingene for Nord-Trøndelag, og de opplysninger vi finner der, stiller denne sak i et enda merkeligere lys.

For å begynne med begynnelsen, så viser det seg, at fylkesmann Eggen er den eneste som har formådd å skaffe sitt fylke

disse ekstraintekter. De skriver seg fra de oppkjøpsfirmaer som formidlet de folkerettslig berettigede rekvisisjoner, og med energi og dyktighet har herr Eggen sørget for at fylket fikk sin andel i disse inntekter med ca. en kvart million kroner. — Vi finner saken først behandlet i fylkestingsforhandlingene for 1942 som dok. nr. 60 og 61. Side 235 gjør fylkesmann Eggen rede for at han vil bruke disse ekstraordinære midler til et fond til påskjønnelse av bureisere og jordarbeidere. Dokument 61 inneholder: «Statutter for Nord-Trøndelag fylkes fond for bureisere og jorddyrkere» (opprettet av Nord-Trøndelag fylke ved fylkesmann Eggen i 1942).

Det skulle vel ikke være undertitlen som har svidd fylkesmann Lindboe i øynene?

Den 9. juni 1942 besluttet fylkestinget å vedta fylkesmannens framlegg, og fondet er dermed en realitet.

Under fylkestingsforhandlingene i 1943 ble flere menn hedret med birag fra fondet og med fylkets hederstegn, som fylkesmann Lindboe senere hen har sendt til Det kgl. Videnskabers Selskabs myntkabinett, ledsaget av noen spydige bemerkninger, som visselig ville bedrøve bureiserne meget hvis de ble alminnelig kjent.

I 1944 foregikk den samme utdeling til stor glede for alle jordbruksinteresserte i fylket. (Se fylkestingsforhandlingene 5. 6. 44, s. 308).

I dette fylkesting fikk fondet sin endelige utforming, og vi gjengir statuttene slik de ble vedtatt etter fylkesmannens forslag, idet vi først refererer fylkesmann Eggens uttalelse i denne forbindelse (se sak nr. 21, s. 315 i forhandlingene):

«Det er en nasjonal plikt å støtte bureiserne som med sitt arbeide gjør fedrelandet større. Nord-Trøndelag fylke, som er av de fylker hvor bureisingsmulighetene er størst, har plikt til å sørge for at sykdom og

andre vanskeligheter ikke begrenser arbeidsevnen og -viljen hos dem som bryter jord. Det er bakgrunnen for økningen av fondets midler og utvidelsen av statuttene.»

Statuttene lyder slik:

§ 1. Fondets kapital skal minst være kr. 130.000. Ved bidrag og tillegelse av renter kan kapitalen økes til 200.000 kroner. Vokser fondets midler ut over denne grense, kan det overskytende disponeres etter samme regler som for fondets renter.

§ 2 omhandler styret for fondet.

§ 3. Kapitalen skal stå urolig og anbringes etter styrets nærmere bestemmelser. I tilfelle noen del av rentene ikke kommer til anvendelse etter statuttens § 4, tillegges de kapitalen, dog skal det være adgang til å disponere et års ubrukte renter ved senere utdelinger.

§ 4. Rentene av fondskapitalen brukes som påskjønnelse til bureisere og jordarbeidere, som har gjort seg særlig fortjent ved sin personlige innsats i direkte arbeide med jord, og som økonomisk støtte til vanskeligstilte og verdige bureisere. — Påskjønnelse utdeles fortrinnsvis til: a) Bureisere som har dyrket mye jord og som driver sitt eget bruk godt. b) Jordarbeidere som har utført mye og godt dyrkings- og greiftingsarbeide. c) Økonomisk støtte som hjelp til selvhjelp for verdige bureisingsmenn som uforskytt er kommet i økonomiske vanskeligheter.

§ 5. Påskjønnelse i henhold til § 4 a og b, utdeles en gang årlig. Portsjonene settes til minst 500 kroner. Ved siden av pengebeløp utdeles diplom. Utdelingen foretas av fylkesmannen, som regel under fylkestinget. Økonomisk støtte i. h. t. § 4 c, utdeles til tider og med beløp som fondets styre bestemmer.

§ 6. Forslag om utdeling av påskjønnelse etter § 4 a og b, sendes landbruksrådet hvert år innen utgangen av april gjennom vedkommende ordfører. Det må gies fullstendige opplysninger om det arbeide som ligger til grunn for påskjønnelsen. Forslag eller søknad om økonomisk støtte i. h. t. § 4 c, sendes likeledes gjennom ordføreren til landbruksrådet innen utgangen av april og utgangen av september.

Dette forslag til statutter som ble vedtatt som foran nevnt, er datert Stenkjer 2. mai 1944 og undertegnet Fylkesmannen i Nord-Trøndelag Torbjørn Eggen, kst.

Slik ble altså et vakkert tiltak til gagn for fylket til, i den ellers så vanskelige okkupasjonstid.

Så hopper vi fram til 1947 og befinner oss igjen på fylkesman-

nens kontor og leser dok. nr. 53 — 1947 (s. 203 i fylkestingsforhandlingene):

«... Under henvisning til foranstående innstilles til fylkestinget å fatte sådant vedtak: Restkapitalen av de midler som fylket har fått i m andel i oppkjøpsfirmaernes godtgjørelse for stråforkjøp til tyskerne, blir å ta til inntekt i fylkesbudsjettet for 1947—48 idet Nord-Trøndelag fylkes fond for bureisere og jorddyrkere oppheves.

Nord-Trøndelag fylke, 2. mai 1947

Asbjørn Lindboe.»

På s. 433 (20/6) finner vi fylkestingets vedtak i samsvar med fylkesmannens innstilling!

Vi trodde ikke at dette var mulig — og så begrunnelsen da: At det ellers var vanskelig å balansere budsjettet som for 1947—48 hadde en brutt inntekt og en brutt utgift på 7,795,097 kroner!

Og hva angår fylkesmann Lindboes bemerkninger i forslaget om midlene som fylket har fått, må det vel uten noen risiko kunne sies at det er en omskrivning av det faktiske forhold. Det er jo åpent kjent, at det utelukkende skyldes fylkesmann Eggens iherdige kamp, at pengene kom fylket til gode, men det vil vel ikke den nåværende fylkesmann erkjenne. Han har med sitt forslag villet fjerne et vakkert minne over Eggens gavnlige virke i fylket.

Dette er den redegjørelse, som vi på dette tidspunkt kan gi den forargede innsender. Vi tror nok at fylkesmann Lindboe ikke har hatt noen moralsk rett til å ta disse midler fra bureiserne og jordarbeiderne i Nord-Trøndelag. Og det tjener heller ikke fylkestinget til noen ære at det bøyet seg for hans anslag mot fondet og de små i samfunnet. Vi spør så til slutt: Hvem har i dette spørsmål vist nasjonalt sinnelag og sans for menneskelige verdier, fylkesmann Lindboe eller fylkesmann Eggen?

Bureiserne og jordarbeiderne i Nord-Trøndelag vil selv kunne gi svaret på dette.

Revisjon av rettsoppgjøret

Av høyesterettsadvokat Gustav Heber

De såkalte frontkjempere er sattedem hadde deltatt i forsvaret av Sunders tiltale, fordi de som frivillige har båret våpen mot Sovjet-Russland eller de øvrige Sovjetstater, etter at Hitler hadde begynt sitt angrep på Norge, har vært med Norge forbundne stater. Krigførende stater kan vel neppe bli forbundsfeller ipso facto. Et forbund forutsetter, at der til grunn for samme foreligger en overenskomst direkte mellom de stater, som man vil påstå er blitt forbundsfeller. Selv om man vil påstå, at der etterhånden oppstod et forbund mellom Sovjetstatene og Frankrike og det britiske verdensrike, som hadde erklært Tyskland krig og at det etterhånden også oppstod et forbund mellom disse og Norge, så oppstod ikke dermed noe forbund mellom Norge og Sovjetstatene. Socius mei socii non meus socius est, sier Romerretten, og det betyr: Min forbundsfelles forbundsfeller er ikke min forbundsfelle. Hva man nu enn måtte mene herom, tør det ansees som særdeles tvilsomt om Norge noensinne har stått i forbund med Sovjetstatene, og denne tvil bør komme de såkalte frontkjempere til gode ved avgjørelsen av skyldspørsmålet mot dem. Det er ikke nok, at dommerne finner at der objektivt sett forelå et slikt forbund, men det kreves også, at de såkalte frontkjempere skal ha hatt en klar forståelse av, at de bar våpen mot en forbundsfelle. Dette har neppe vært tilfelle. I et hvert fall ikke for alles vedkommende. Man må ta i betraktning, at disse frontkjempere gjennomgående har vært meget unge menn. Mange av

omi (Finnland), den gang dette landet i forveien var blitt overfalt av Sovjetstatene. Den gang hadde de hele det norske folks sympati på sin side. At denne situasjon helt skulle bli forandret ved Hitlers angrep på Sovjetstatene, har neppe stått klart for de fleste av dem. Fänrik Stål forteller oss om Sven Duva. Da ordren led: Gevær i hand, retrett, så tok han «miste, og fælde bajonett», og at det kan ha vært mange av våre frontkjempere, som ikke har hatt større forståelse enn Sven Duva og derfor mot ordre fortsatte kampen mot den tidligere motstander. Som det vil sees reiser det seg her et hav av tvil, når man vil forsøke å bringe straffelovens § 86 i anvendelse på personer, som er gått i fremmed krigstjeneste, men hvem man for øvrig ikke har noe annet å bebreide, og den dommer som greier tørrskoet å komme over dette hav må utvilsomt være en framragende paragrafrytter. Men slike pleier ikke å forekomme i våre sindige norsk lagretter. Når de har anledning til å drøfte skyldspørsmålet uten ukontrollert innblanding fra uvelkomne hold, pleier deres sunde menneske å lede dem til særdeles såvel akseptable som respektable resultater. Den riktige form for revisjon av rettsoppgjøret på dette felt vil være gjenoppsettelse av sakene overensstemmende med den hittil ulovlig suspenderte jurylov, slik at dette frihetsvern i full utstrekning blir brakt i anvendelse.

Oslo 11. mai 1949.

Gustav Heber

Med og uten stjerne i manntallsfortegnelsen.

Norges Bondelag og behandlingen av NS-bøndene

Vi omtalte i nr. 7 «de manglende evner» som vilkår for NS-bøndene til å bli gjeninntatt som medlemmer i Norges Bondelag. Ja, dette var i 1945, sier mange og tar det som unnskyldning nok. Men vi skal i dag gjengi ytterligere en skrivelse fra Norges Bondelag, denne gang fra desember 1947, og den viser at mentaliteten er akkurat den samme. NS-bøndene holder på sin verdighet, og Norges Bondelag må fortsatt savne dette verdifulle innslag i sine møter og lag. Skrivelsen lyder slik:

Oslo, 18. desember 1947

Til fylkessekretærene og lokallagene.

NS-medlemmers gjeninntakelse i arbeids- og foreningslivet.

Da man er kjent med at der er en del uklarhet angående disse spørsmål tillater vi oss å gi en oversikt over den av produksjonsrådet nedsatte komites innstilling.

Til medlemmer av komiteen oppnevnte produksjonsrådet representanter for de tilsluttede 7 organisasjoner. Justisdepartementet oppnevnte byfogd Harald Gram som formann. Norges Bondelag var representert ved bestyrer Håken Skibsrud.

Komiteens mandat er angitt slik: «For å behandle spørsmålet om landsvikerens forhold til næringslivets private institusjoner for å få brakt på det rene hvilket standpunkt andre instanser har tatt i beskattede spørsmål. I denne sammenheng er blitt inn-

samtet og gjennomgått et omfattende materiell. Komiteen har videre gjennomgått diverse inserater i dagspressen omhandlende dette problem.

For Norges Bondelags vedkommende er brakt på det rene at medlemskap i de tilsluttede lag ikke er noen betingelse for utøvelsen av næringen, likesom det ikke medfører noen personlig økonomisk fordel.

Norges Bondelags — og tilsluttede organisasjoners vedtekter fastslår at formålet, foruten å ivareta de faglige interesser, er å arbeide for standens beste i kulturell, økonomisk og sosial organisasjon.

Komiteen har latt foreta undersøkelser i departementene, direktorater og henseende.

Når det gjelder spørsmålet om gjeninntakelse, understreker komiteen rent generelt at man alltid må ha for øye at det ikke er lett å trekke opp konsise helt almenyldige regler. Hvert enkelt tilfelle må behandles etter sin egenart og avgjørelsen må treffes på grunnlag herav. Det vil f. eks. kunne få betydning når foregåelsen har funnet sted, således at bistand til fienden etter 25. septbr. 1940 må bedømmes strengere enn samme handling fra 9. april til 25. sept. 1940.

Gjeninntakelse i arbeidslivet.

Forsåvidt angår spørsmålet om gjeninntakelse i arbeidslivet av arbeidere og underordnede funksjonærer, slutter komiteen seg til uttalen av 12. april 1946 mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Det er de samme prinsipper Justisdepartementet har knesatt i sitt rundskriv av 13. febr. 1946: «Samfundsmessige hensyn krever at personer som har sonet sin straff for landssvik snarest mulig blir satt inn i arbeidslivet igjen og det offentlige må gjøre sitt til at disse personer igjen kan komme inn på arbeidsplassene.»

Gjeninntakelse i foreningslivet.

Når det gjelder tilbakevenden til foreningslivet mener komiteen at det med seg medlemmenes personlige omgang. Der har seg ikke nekte at det kan medføre og virke ubehagelig å ha en tilstede som har vist dårlig nasjonal holdning.

Vi vil med en gang gjøre oppmerksom på at i tilfelle en slik person får adgang til å gjeninntre i foreningslivet må vedkommende ikke ha adgang til tillitsverv inntil videre.

Advokat Annæus Schjødt uttrykker det slik: «Våre domstoler har ytterst sjelden anvendt bestemmelsene i landssviklovens paragraf 10, om tap av almen tillit i minst 10 år, for så alvorlige forbrytelser bør vedkommende ikke inntas for etter meget lang tid.»

Hvor dommen gjelder begrenset rettighetstap, kan det vanligvis ikke bli tale om gjeninntakelse i laget før rettighetene igjen er oppnådd. Mer tvilsomt kan det stille seg hvor rettighetstapet vesentlig omfatter statsborgerlig stemmerett, men det vil også da synes urimelig om de dømte skulle kunne utøve sin stemmerett

Fort's. side II

Dansk høyesterettsdom fører til at 'rettsoppgjøret' i Danmark må omgjøres

Høyesterett frifinner entreprenører som frivillig utførte arbeider for okkupasjonsmakten

Når kommer Norges Høyesterett til fornuft?

Fredag den 3. juni avsa den danske høyesterett en dom som en må si er noe utenom det alminnelige. Dommen godkjenner nemlig et forhold som både de danske og norske makthavere hittil har betraktet som økonomisk «landssvik». Da høyesterettsdommen ble kjent virket den nærmest som en bombe, og såvidt det kan sees, skriver Politikken, betyr dommen at tallrike økonomiske «landssviksaker» må tas opp for at de dømte økonomiske «landssvikere» kan oppnå høyesteretts blå stempel.

«Nationaltidende» skriver at etter denne dom vil samtlige anklagede entreprenører bli frikjent, hvilket igjen betyr at flere tusen økonomiske landssviksaker straks kan avblåses.

Saken angikk entreprenørene C. C. Carlsen og hans sønn. De hadde under okkupasjonen utført fasetningsanleg for tyskerne til et beløp av 53 millioner wro-

ner. I underretten i Randers fikk de 1 års fengsel hver og inndragning av 2 mill. kroner. I prinsippet godkjente landsretten den dom, i det inndragningsbeløpet ble nedsatt til henholdsvis fire og åtte måneder. Landsretten anså det for bevist at de dømte hadde påtatt seg frivillig arbeide for fienden.

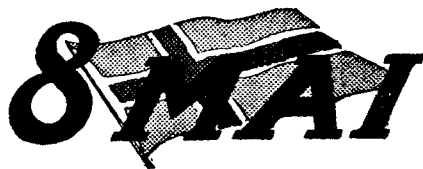
Da saken kom fram for høyesterett ble de dømte frifunnet. Dommerne i høyesterett hadde nemlig funnet ut at den danske regjering under okkupasjonen ved forhandlinger med de danske entreprenører gang på gang hadde lagt for dagen at man ønsket at de arbeider som tyskerne planla, mest mulig skulle utføres av danske entreprenører.

Det er godt å se at dansk høyesterett er kommet til sans og samling, og det er å håpe at den sunde fornuft snart vil melde sin ankomst her i Norge på samme måte.

I de lange løp nytter det ikke

å ture fram slik som makthaverne og deres godt betalte lakeier har gjort her i landet. En storstilt revisjon av det uhyggelige rettsoppgjør tvinger seg nå fram. Det overveldende dokumentmateriale som er skaffet fram i dagen, tvinger makthaverne til å sette en stopper for det ennå pågående «rettsoppgjør».

Når den danske høyesterett er kommet til dette resultat, er det sikkert ut fra den dyrekjøpte erfaring at det som hittil er gjort i det såkalte «rettsoppgjør» i Danmark ikke er forenlig med lov og rett. Det er derfor prisverdig at den danske høyesterett tok skrittet helt ut og erkjente dette. Nå er det den norske høyesteretts tur til å gripe inn for å sette en stopper for makthaverens bevnaksjon, all den stund de politiske makthavere ikke vil gjøre noe. Den norske høyesterett er i dag i besittelse av like tungtveie dokumenter for å kunne sette en stopper for den uhyggelige politiske forfølgelse som den danske høyesterett.

Rodaktør og utgiver
NILS VIKDAL
Kristiansund N. Box 41
Telefon 1330

Den ubrukte reserve

Man må gå til den utenlandske presse for å få vite, hva der foregår i det store oppgjør. Her hjemme bringes bare det, som passer inn i Det kgl. norske arbeiderpartis og fellesprogrammets kram. «Welt am Sonntag», som kommer ut i Hamburg med engelsk lisens! — det er sensur i Tyskland til fremme av demokratiet — bringer følgende telegram fra Wien:

«Ved høstvalgene vil rundt en million velgere avgi sin stemme for første gang, deriblant 500 000 «registrerte», tidligere medlemmer av NSDAP (Det nasjonalsosialistiske tyske arbeiderparti), som ikke kunne stemme i 1945. I mellomtiden har de fått sin stemmerett tilbake gjennom amnestiloven.»

Slik er det i et land som har vært i krig. Men i flertalldiktaturstaten Norge, som ikke har vært i krig, i hvert fall ikke etter 9. juni 1940, nekter A-regjeringen og fellesprogrammets musefelle alle NS-folk stemmerett med den følge, at også deres pårørende føler seg politisk hjemløse og vegrer seg for å stemme mot sine egne og sine forfulgte slektningers interesser. Den som tjener på dette, er A-regjeringen, som turer fram med sitt «Stopp tyven»-program. Og de andre politiske partier, som ville ha kunnet regne med en tilvekst av ca. 20 pst. av landets stemmeberettede — altså flertallet av hjemmesitterne — våger ikke å tone flagg. De har sin besøkestid, men de foretrekker altså et sosialistisk Norge framfor en utvikling av det uhyrlige rettsoppgjør mot dem som tok kampen opp på hjemmefronten og ifølge vitneutsagnene var tyskernes verste anstøtssten, da de ville innføre stortysk styre her i landet. Dette blir mer og mer klart for de menige velgere, men hun og han har intet å si i partidemokratiets Norge. De har kun å velge hvilken partibås de vil gå inn i, hvis de da ikke vil sitte hjemme og la de forenede partier mot NS-folkene slåss videre med sosialismen — den nølende kommunisme — som resultat.

Hvis vårt folk ikke hadde vært så politisk umodent og uvitende og vår presse uten vidsynte politiske ledere, ville der ha vært reist et ramaskrik mot denne evnukaktige tilstand. De, som ennå kjemper på vikende front for frihet til både å tenke og handle og leve uten frykt, burde i hvert fall ha forstått sin besøkestid og skapt en næringspolitisk motstandsbevegelse, som

„Vi har vært så sterkt opptatt med å lyve oss bort fra våre svakheter og feil - -“ sier major Langeland

Da tidligere mil.org.sjef i Oslo, major O. H. Langeland, høsten 1948 utga sin bok «Dømmer ikke», gikk der et mentalt skred over landet. Selv om pressen stort sett unnlot å reagere overfor den overveldende dokumentasjon, virket boken som et jordskjelv blant tenkende mennesker, og det viser hvor oppskrytt pressens makt er, når den ikke vil eller ikke formår å forstå sin besøkestid. Men det er et kapittel for seg.

Da boken «Dømmer ikke», som for en stor del var en dokumentasjon, kom ut, var det klart at der måtte komme ennå en bok, en konklusjon, og den foreligger nå under den megetsigende tittel «— forat I ikke skal dømmes».

La oss da straks slå fast, at denne boken ikke er et ensidig forsvar for NS-folkene og deres handlinger, men et ubarmhjertig angrep på rettsoppgjøret, dets ansvarlige iscenesettere, dets forsvarere i dag og dets katastrofale følger. Det er en mann med moralsk mot, med uselvvisk fedrelandskjærlighet, med historiske og juridiske forutsetninger og med ubrutt vilje til å reise vårt forsvar både åndelig og materielt, som her står fram i hele folkets påsyn og sier sin mening. Det er over 40 år siden han ble soldat, og hans forfatterskap ned gjennom årene viser en ubrutt linje og et vidtfaende syn på de mangeartede problemer, som melder seg i forbindelse med nasjonens liv og fremtid, problemer som er avgjørende for liv og død for vårt folk.

Den nye boken behandler først rettsoppgjøret og den følger deretter vår mentale og materielle kamperedskap. Den er oppdelt i logiske avsnitt, men savner register. Det kan være både godt og mindre godt, men det tvinger

kunne regne med alle forhenværende NS-folks støtte, for NS-folkene mener fremdeles, at det var de som reddet landet i okkupasjonsårene, og de er ennå en gang villig til å gå i frontlinjen mot den kamuflerte Gerhardsen-kommunisme i Norge. Alle de, som er berøvet sine borgerlige rettigheter av politiske årsaker, er kommunismens svorne fiender, og deres instinkter sier dem, at kompaniet Gerhardsen-Brofoss-Gundersen tross A-pakten bare er en Kerenski-regjering på vei til Lenin-Stalinismen. De enkelte personer vil bli feiet vekk — som Kerenski — og de vil, når de evakuerer i sine vel forberedte båter, bli museums-gjenstander i den vestlige globale sirkel, som nye skolede menn — skal vi nevne navne? — står rede til å ta roret.

Blindhet er en uforskyldt legemlig skavank, politisk blindhet er en forbrytelse, når den forlenes med makt. Derfor vil også etterkrigstidens skudd på Akershus komme til å gjalde i deres ører, når deres blindhet har ført land og folk i fordervelse.

Så nådig som tiden tross alt er, gir den ennå muligheter: Forlik med de politisk forfulgte, oppreisning for NS-folkene, felles front i arbeidet for landets sanne frihet og for en framtid uten statstyranni.

i alle fall leserne til en systematisk gjennomgåelse og til å klargjøre for seg både hans og sine egne meninger om tidens mest påtrengende spørsmål. En hel gjennomgåelse av boken er ikke vår oppgave, og vi har funnet det mest formålstjenlig å sitere korte avsnitt for å gi et bilde av innholdet. Det vil sikkert gi mer smak, og for den som vil gjøre et alvorlig forsøk på å forstå sin tid, er boken uunnværlig, mens den for tidens guder er en besk medisiner. For dem, som tar medisinen uten å kny, er der redning, for de andre er historiens dom ubarmhjertig.

Altså:

«Dømmer ikke» inneholder i hovedsaken dokumenter som viser hva fremtredende menn gjorde i krigstiden. Jeg skriver i forordet til boken at det er mitt håp at dokumentene skal bidra til å skape et sannterdig gjøret. Jeg konstaterer at vi ikke har vunnet vesentlig i moralsk styrke gjennom det vi opplevde i krigstiden, og jeg skriver angående årsakene til dette: «Hovedgrunnen til dette er at vi har vært så sterkt opptatt med å lyve oss bort fra våre svakheter og våre feil at enhver mulighet for mo-

ralisk styrkelse har vært utelukket.» Disse svakheter mener jeg vi bør rette på. I 1940 fløy våre ledende menn sørover hører ved tanken på at tyskerne skulle kaste noen små bomber mot oss. Nå går vi mot en kamp, hvor atombomber er argumentet. Det vil bli en påkjenning så stor at jeg anser det sterkt påkrevet at vi arbeider oss fram til en helt annen moralsk styrke enn den våre ledende menn foreviste i 1940 og den de foreviser i dag.

Når jeg nå i denne bok forsøker å ta alvorlig til orde for at det norske folk for en gangs skyld skal samle seg om sin store livsinteresse — forsvaret, så er det grunn til innledningsvis å peke på enkelte av de ting som har passert siden «Dømmer ikke» kom ut. Det er fremdeles det viktigste forsvarsspørsmål å få fjernet splittelsen i folket. Derfor er det naturlig at jeg innleder denne bok om forsvaret med ytterligere påvisning av svakhetene ved rettsoppgjøret og med krav om korreksjoner. «Dømmer ikke» gjorde det klart for publikum at svakhetene ved rettsoppgjøret er store. Men det er ikke nok. Det gjelder nå å få rettet på feilene. Derfor er det nødvendig stadig å understreke dem, således at opinionen kan tvinge igjennom de tiltak som er nødvendige for å gjenreise tilliten.

Både jeg og mange andre har påvist en rekke feil ved rettsoppgjøret og krevd dem rettet. Feilene er så åpenlyse at selv justisministeren måtte innrømme en del av dem. Men når mange alvorlige og rettenkende mennesker anser seg forpliktet til å søke rettet på skavankene ved rettsoppgjøret, så kaller det seg en feil. Det er en feil å si frie ord. Advokat Arutzen har tydeligvis ikke hørt om kvaksilveren som så på å et stort infisert sår. Han sa: «Vi får skape ro for dette såret», og så klinte han en stor plasterklapp på. Det ble ro en liten stund, og så måtte Forts. side 6

NY VARDAAS

BJØRN VARDAAS:

«Hvorfor ble det ikke Riksrett?»

Forbausende opplysninger kommer fram, ting som har vært helt ukjent for almenheten. Paal Berg avsløres videre. Side 41 er gjengitt en uttalelse av Berg om Kongens proklamasjon av 7. juni 1940: «...men jeg for min part tror at denne proklamasjon ikke har noen virkekraft i Norge som okkupert land.»

Videre siteres av professor Frede Castbergs betenkning til presidentskapet i 1940: «...Men landets lovlige regjering er på sin side avskåret fra å gi bindende direktiver for innbyggerne i landet, for så vidt angår deres forhold til det besatte område.»

På denne bakgrunn blir rettsoppgjøret helt meningsløst.

Offentliggjørelsen av admiralene Corneliussens og Diesens forklaringer må virke rystende. Av det boken siterer framgår at minene ikke ble utlagt i april 1940, dels fordi engelskmennene henstillet at det ikke måtte gjøres, dels fordi en ventet engelske krigsskip. Endelig at nordmenn oppfordret England til flere «Altmark-affærer», for å få Norge inn i krigen.

Der dokumenteres Hambros påstand om, og påvisning av, at Paal Berg og flere høyesterettsdommere har gjort seg skyldig i landsforræderi. Det er derfor med rette forfatteren spør hvorfor det ikke ble riksrett. Hans svar kan være riktig, så utrolig det høres.

Nest siste avsnitt heter «To biskoper». Det er en sammenstilling av to biskopers uttalelser. En kunne tro de tilhørte hver sin religion og hvert sitt sekel, og så virker de berge i den norske kirke i dag!

Siste avsnitt er en imøtegåelse av professor Andenæs' artikkelserie om rettsoppgjøret. Det er et interessant og grundig arbeide.

«Hvorfor ble det ikke Riksrett?» — Pris kr. 3.50.

I bokhandelen og direkte fra

VARDA FORLAG, Møllergt. 7, Oslo.

SANNHETEN ER UNDERVEIS. Forsoning.

«De fleste nordmenn vi kom i forbindelse med var prima, hjertelige folk. Bare quislingene hadde vi litt vanskeligheter med»

Redaktør Henning Storm, tidligere pressekonsulent ved Tysklandsbrigaden, skriver i Morgenbladet nr. 109 en oppsiktsvekkende artikkel om «Tyskerne og den norske hjemmefronten». — Herr Storms velfunderte opus vil nok komme galt i halsen på Gjemmefrontens vidunderlige «historie»-skrivende lektorer og andre kallede som har slått seg på moderne historieforfalskning. Henning Storms egen bakgrunn er fra den side sett i full orden, idet han allerede i begynnelsen av den tyske besettelse av Norge rømte til Sverige, visstnok etter å ha systet endel med «illegale skrifter». Han var under hele okkupasjonen ansatt ved Legasjonen i Stockholm, og har nå etter «frigjøringen» en tid vært ansatt som pressekonsulent ved den britisk-norske Tysklandsbrigade, som er til slik angst og uro for fedre og mødre og oberst Schiøtz i Morgenbladet

Redaktør Storm skriver bl. a.: «Så opptatt som vi her hjemme var av motstandsbevegelsen, og den betydning vi selv tillegger det illegale arbeid (uth. her) som

fleste tyskere som var i Norge under krigen på en eller annen måte hadde kommet i berøring med den norske hjemmefronten, eller i det minste at de iallfall hadde hørt om dens virksomhet. Til ens store forbløffelse, og heller ikke uten skuffelse, viser det seg etter et overveiet studium av spørsmålet at

de fleste tyskere som var i Norge under krigen ikke har hatt en anelse om at det overhodet eksisterte en undergrunnsbevegelse! Dette gjelder de regulære styrker, Wehrmacht. Av innlysende grunner er det vanskelig å komme i kontakt med tidligere medlemmer av SS og Gestapo.»

«...Tyskerne, både de som var hjemme under krigen eller ved andre fronter, og de som var i Norge, svever fremdeles i den tro at okkupasjonen av Norge var for å hjelpe oss! (Uth. her). Det er ingenting som har kunnet rokke deres overbevisning på det punkt.»

«...Jeg har tilogmed truffet en høyere Wehrmachtsoffiser som mente at Norge burde yte sin «gamle våpenbror» en hjelp i nødens stund, fordi spredningen av de tyske styrker til langt nordover polarsirkelen bidrog til å svekke das Reich og var en av årsakene til dets fall.»

«...Det at tyskerne så åpenhjertet oppsøker medlemmer av de norske styrker, selv på åpen gate, og helst vil tilsnakke dem på norsk — noe som betraktes av nordmennene som toppen av taktsløshet (!!!) og et psykologisk feilgrep, skyldes nettopp det fak-

tum at vi betraktes ikke som tidligere fiender, men som tidligere våpenbrødre (Uth. her). Om vi vær så god ikke anerkjenner denne tankegang er det fordi vi har misforstått, alltid misforstått tyskernes gode hensikter overfor oss. Man skulle bare se selv den ekte forbauselse og bitterhet de tyskere viser som skriver brev på brev til mennesker de kjenner i Norge, men aldri får svar. Så langt strekker ikke fantasien seg». Uth. her).

Nei sandelig! Den norske pygmes «nåværende holdning» overfor den gemytlige og gavmilde Wehrmachtstysker, den kunne ikke vedkommende tyskere ha fantasert seg til! Norsk nasjonal holdning er jo fortiden identisk med det som våre gode nordmenn tror er britisk holdning!

Redaktør Storm: «...Man vil uvilkårlig spørre om tyskerne i Norge, om de ikke merket noe til den aktive (!) hjemmefront, iallfall følte isfronten som omgadem? Om de ikke hadde lagt merke til at alle de små dagliglivets sabotasjeforsøk som ble øvet mot de grønklede? Likesom når det gjelder undergrunnsbevegelsen (!), må man dessverre konstatere at «isfronten» stort sett også er gått tyskernes hys forbi.

Vi kunne helt og holdent spurt oss alle de gjennomborende blikk og den etter vår mening raffinerte demonstrasjon å vende ryggen til.»

«...Dette er jo forsåvidt en kjent sak, men det forstemmende er at man selv i dag konsta-

Amerikansk radiopropaganda under krigen

En norskfødt dame, som bor i U. S. A. og er på Norgesvisitt, spør om dette er sant.

I verdenskrigens første år, altså før Amerika kom med i krigen, noterte hun seg følgende, som hun hørte i radio: Etter en revolusjonær oppstand i Oslo, som ble slått ned av tyskerne, ble byens befolkning som straff beordret til å stille seg opp langs fortaugskantene med alt sitt sølvttøy, andre verdigjenstander og overflødige klær. Tyskerne kjørte så med lastebiler langs rekkene og samlet inn alt dette, som ble konfiskert og sendt til Tyskland.

Denne historie er nesten likeså god som de, venstres nynominerte stortingskandidat i Oslo, Torolv Øksnevad, serverte fra London. Men trodd ble de, og det som sendes ut i eteren, blir jo aldri dementert. Det har nok også de regnet med, som sendte dem ut.

terer at Goebbels ånd er like levende som tidligere. Og et kapittel i hans testamente er nettopp at nordmennene er et vennligsinnet og med tyskerne nær beslektet folk i alle henseender. A få endret denne oppfatning vil muligens vise seg å være umulig, da tyskerne også romantisk føler noe for nordmennene, som de ikke gjør for noe annet folk.» (Uth. her).

En Wehrmachtsoffiser forteller Storm at han hadde vært både i Nederland, Belgia og Frankrike, før han kom til Norge. «Det var en befrielse å komme hit, et deilig folk og land helt igjennom. Bare tenke seg at han hadde bilt helt fra Namsos og til Oslo uten å bli beskutt en eneste gang!»

En annen tysker kom med en uttalelse til red. Storm. Denne bemerkning synes Alek er noe av en rosin i pølsen:

«De fleste nordmenn vi kom i forbindelse med var prima, hjertelige folk. Bare quislingene hadde vi litt vanskeligheter med.» (Uth. her).

— Utrolig, men sant.

Alek.

Ufrivillige

sannheter

Under A-pakdebatten i Stortinget kom Terje Wold med følgende uttalelse:

«Det demokratiske Amerika eller det arbeiderstyrte England».

Med det samme vi hørte herr Wolds uttalelse forstod vi ikke hva han mente. Men etter hvert som vi har sett tingene utvikle seg — og særlig her hjemme — hvor det også er arbeiderstyre, er det gått opp for oss at han hadde nok rett. I et arbeiderstyrt land er demokrati bare munnsvær og ikke noe annet. Om det står bedre til med demokratiet i «det demokratiske Amerika» vet vi ikke, men vi har av erfaring all grunn til å tvile på det også.

Som en provinsiell og bornert nord-europeer må jeg innrømme at det er visse sider ved den jødiske mentalitet som jeg har vanskelig for å forlike meg med, skjønt jeg har hatt noen av mine beste venner nettopp blant jøder. Det er kanskje grunnen til at jeg ikke alltid har kunnet glede meg over Egon Friedells og Stefan Zweigs produksjon, selv Sigmund Freud (også en østerriksk jøde) leser jeg med et visst ubehag. Men vi må overvinne våre nasjonalistiske fordommer skal vi vinne fram til en internasjonal kultur og mellomfolkelig forståelse.

(Professor Emil Smith i Dagbladet 16/4 49).

Hvis nedenstående er sant, er folket virkelig begynt å våkne. «Nationen», bondepartiets talerør i Oslo, skriver:

«Også Hans Jacob Nilsen er en meget dyktig teatermann, ingen tror noe annet. Men når denne mannen også finner seg kallet til å reise til Paris på kommunist-fredskong-

I midnattstimen i overgangen fra 1948 til 1949 hørte eg ei røyst som sa: «Forsoning». Det var eit ord til to motstridande partar i landet. Og det var ein biskop som sa det.

Nyårsdags middag hørde eg ein annan biskop som tala. Han nemnde ingen ting om ei slik forsoning som røysta frå nyårsnatta heldt for å vera so viktig og om-å-gjera for land og folk.

Nyårsdagskvelden hørde eg endå ei røyst. Det var ein professor, men han var hard og kald i målet, og det fanst ikkje anten eit forsoningsord eller ei minning om anger og sut der, langt mindre ei maning til å leva næstekjærlig.

Av desse tre røystene ved inngangen til eit nytt år var det den fyrste som gav ein glimt av forståing for dei ulukkelege som er komme på skuggesida av livet. Hadde dei to andre fylgt same sporet og kan hende djupa ut em net endå meir, skulle det høvt framifrå i dette tilfellet. Kva som er i beste samhøve med Fader-viljen, kan tida koma til å syna.

So skal eg nemna ei røyst frå ein annan kant av verda. Då Japan laut gje seg over i siste krigen, sa den kjende Kagawa: «Det var godt at vi tapte, for so måtte vi leggja ned våpna.» Men han la til: «Må dei no berre angra det dei har gjort både dei som vann og vi som tapte.»

Dette var visdomsord frå ein som jamvel har vore her i landet eingong og teke så sterkt i om Noreg: «Det er det mest kristne land eg har vore i.» Ville han segja det same i dag dersom han fekk vita om motsetningane mellom dei som er «kristne», dei som er «rett-truande» og dei som er «forvilla»? Kagawa såg nok noko som låg på eit høgare plan enn det som stats- og kyrkjemaktene våre har set. Han såg det var mistak på bae sider, både hos dei som vann og dei som tapte, og det måtte anger til frå bae sider, ikkje berre frå den eine sida. Ein vismann har sagt at det er tre sider ved ei sak: «di side», «mi side» og «den rette sida».

Deretter skal eg minna om ei røyst som talar med større autoritet enn alle andre. Det er «Guds røyst».

For ein mannsalder sidan kom eg i eit mishøve til Gud, og det laut forsoning til, men ikkje av det slaget som ein høyrrer om då religiøse farisearar, jødar og ro-

Forts. side 9

ress, da reagerer publikum mot teatret. For slik er teaterpublikum. Og teaterchefen og teatret er ett.

Og når teaterkonsulenten, som også er leder av teaterskolen, samtidig, den ene kvelden holder prøver med sine elever, den andre kvelden tar elevene med seg for å underholde i den sovjet-russiske ambassaden, den tredje kvelden snakker som formann i Norsk-Sovjet-Russisk Samband — da reagerer publikum enda mer —. Og det går ut over teatret. Benkene står tomme.»

LITT LIVSHISTORIE OG MERE

VII

Under den evige kamp som pågår fra landets makthavere mot oss anderledes tenkende, er det intet som har virket sterkere og mere fornedrende på Norges ære enn forsmødelserne mot H a m s u n. Den gir meg kraft og vilje til å ta del i vårt forsvar som intet annet.

For meg er det, som å legge hånd på selve mor Norge, og intet viser klarere hvilken fraksjon «som bærer Norge i sitt hjerte» — vi forfulgte eller de som fornædret moralen og æresbegrepene — og som måtte svike selve grunnlovens ord og ånd for å nå sitt mål.

Knut Hamsun, som aldri har blandet sin røst inn i de politiske kamper, bare levet for sin diktning i ære for Norge. Denne store dikter, som har gitt oss bøker i bærende ånd for arbeide og nasjonalt virke — jeg vil særlig nevne «Markens Grøde» — settes under tiltale og dømmes for landssvik. Bare dette ene eksempel måtte åpne øynene på ethvert nasjonalt tenkende individ, at her må det være selve loven som er gal — et produkt av falskhet mot nordens ånd og tenkning.

Denne fine lysbærer, som i liv og lære var selve Norge. Tenk at makthaverne ville skjemme sitt eget rede på denne måte! Det kunne kun skje ved midler, som lå utenfor norsk ånd og fortids æresbegrep. Les bare den inderlig fine og noble tale han holdt ved «rettsoppgjøret», og den, som ikke kan gjennomskue dette innlegg — og forstå hvilken samfunnsforbrytelse det var å anklage Hamsun for landssvik, er enten en dossmer eller et uverdigg individ, som dømmer etter parole-klasseordre — og ikke etter rettferd og samvittighet. Hamsun opplyste til og med at han ikke hadde vært medlem av NS. Men dømt allikevel — ! Ja, mange slike dommer har vi hatt under rettsoppgjøret! Dømmes for en hver pris!

Og disse rettens representanter for dagens forfølgelse, vover å tale ned til den «anklagede» om fedrelandskjærighet! Disse som daglig undergraver det norske folks renome som et særlig lovlydig folk. Intet viser tydeligere hulheten i en slik tale enn å «granske seg fram» til å gjøre Knut Hamsun til landssviker. Men livets arbeide og vitnesbyrd betyr lite, når dom skal felles under et revolusjonært oppgjør, som hele denne forfølgelse må kalles. Bare døm, døm! Loven — den ulovlige gjennom grunnlovsbrudd — sier det!

Følte de virkelig fedrelandskjærighet, skulle dagens små menn i ydmykhet falle på kne og be om tilgivelse og gi ham — og dermed Norges ære og renome — full oppreisning.

Snart fyller denne store dikter 90 år — en dag som vel helst må glemmes og skjules under det nåværende styre og dens «frie presse». Men den store verden vil møte fram i takk og ærbødighet, men også i vernet over den skjebne dagens norske makt-

havere ga ham.

Engang tidligere i vår historie ble en annen stor norsk dikter — Alexander L. Kielland — insultert av statsmakten, da Stortinget nektet ham diktergasje. Men den gang var Norge et fritt land, med fri presse. Og indignasjonen ble mektig. Selveste B. B. rykket ut. Denne skam for landet måtte gjøres god igjen. Det gjalt ikke bare diktergasjen — men like meget landets ære.

Slik så den gang landets borgere på landets ære og renome. Men i dag? I dag er alt skjult bak klassekampens jernteppe, hvor livets trange kilder gjør seg selv det største lite. Knut Hamsuns store kollega og Nobelprisivinner åpnet også sin røst foran dommen: Kast mere ved på bålet!

Men livet går videre. Ingen fengselsporter åpnes, ingen indignasjon. Folket er sovnet i like-

Av ERLING BJØRNSEN

gyldighet under alle disse daglige dommer. Landsforrædernes antall stiger gledelig! Som under den franske revolusjon, blir en så vant til bøddeleksens stadige fall, at få lar seg forstyrre i sine glæder og fester. — Hurra for 17. mai! Hurra for Norges frihet!

Men Gud skje lov, en har da ennå noen store nordmenn som skal felles. Og hans navn skal også gå over hele verden som landsforræder! Vi har da professor Adolf Hoel tilbake!

Hans liv og lære. Hans store nasjonale livsinnsats i Grønlandssaken. Hans arbeide for Svalbard. Hans kamp som rektor ved Universitetet for å bevare styret av dette i norske hender, alt dette betyr lite eller intet for de pygmæer som i dag gransker og stempler ham også som landssviker.

Få i Norge har vist et sterkere

nasjonalt sinnelag. Men hva betyr alt dette, når han var medlem av NS — et tidligere medlem, den største brøde norsk loy kjenner — etter at Grunnlovens § 97 ble krenket!

Ja, livet går videre. Somme opphøyes og andre fornedres. Men en mann kan i dag stå høyt på sin mødding og gale, akkurat som den store revolusjonsbelt Danton. Også han bestemte over liv og død — over de lukkede fengselsporter. Også han måtte høre de lidendes røst, der i bønn bad om rettferdighet og frihet, men også han stod kynisk overlegen. Og ble disse rop for høy-røstet, var det bare å gi et vink — så isterate de folkevalgte med sterk røst: «Ja vi elsker dette landet....» — og kirkens tro tjenere sang med under kirkeklokkenes klang og fra det store orgel lød det mektige «Te Deum» — Gud Herre vi lover deg!

Aulestad 27.5-49.

Erling Bjørnsen.

Byfogd fru Sørensen Bie, Trondheim, beordret folk til å registrere boer etter deporterte jøder

I herredsretten sitter samme byfogd og fradømmer en politimann stillingen for å ha handlet i overenstemmelse med hennes ordre

Det såkalte rettsoppgjør ruller videre, og for hver gang en sak kommer for retten avsløres nye uhyrligheter, selvom almenheten holdes uvitende om dem på grunn av, at avisene med eller uten hensikt unnlater å omtale dem. — Vi skal her nevne en av disse sakene.

Konstabel Haarek Lund ved Trondheim politikammer ble ifjor ved såvel byretten som lagmannsretten dømt til tap av sin stilling som politimann og befalingsmann i hæren «for bistand til fienden» ved å ha deltatt i registrering av flyktningeboer. Han var ikke medlem av NS. Høyesterett omgjorde denne dom til 500 kroner i mulkt uten tap av stilling.

Ansettelsesrådet ved politiet, som består av politimesteren, inspektøren, et kommunevalgt medlem og en polititjenestemann, besluttet deretter mot polititjenestemannens stemme å reise sivil søksmål mot Haarek Lund for å få ham fjernet fra stillingen. — Saken ble i høst behandlet ved Strinda og Selbu herredsrett med tidligere byfogd, fru Ruth Sørensen Bie, som rettens formann. Hun hadde dette som ekstrajobb etter å være falt for aldersgrensen og er ellers kjent for å være en høyst uforsonlig dommer i landssviksaker. Haarek Lund ble her påny fradømt sin stilling, men appellerte til lagmannsrett, hvor saken nå er behandlet.

Under vitneavhøringen framstemte stemme å reise sivil søksmål mot Haarek Lund for å få ham fjernet fra stillingen. — Saken ble i høst behandlet ved Strinda og Selbu herredsrett med tidligere byfogd, fru Ruth Sørensen Bie, som rettens formann. Hun hadde dette som ekstrajobb etter å være falt for aldersgrensen og er ellers kjent for å være en høyst uforsonlig dommer i landssviksaker. Haarek Lund ble her påny fradømt sin stilling, men appellerte til lagmannsrett, hvor saken nå er behandlet.

kom der et høyst oppsiktsvekkende prov. Tidligere konstabel, Ingolf Wahl, kunne nemlig opplyse at det var byfogden i Trondheim, som i desember 42 — januar 43 beordret sine folk til å foreta registrering i boer etter deporterte jøder, samtidig som rekvisisjonsnemnda forlangte leilighetene. Byfogdens folk tok dette arbeide delvis på overtid og for betaling.

— Hvem var byfogd dengang da, spurte forsvareren.

— Det var fru Ruth Sørensen Bie, som i Strinda og Selbu herredsrett fradømte Haarek Lund stillingen som politimann for å ha deltatt i registrering av flyktningeboer, svarte vitnet.

Det ble stille i rettssalen. Men ikke desto mindre påstod den fanatiske aktor, Einar Dahl, tiltalte fradømt stillingen.

Retten kom så til det resultat at Haarek Lund ved sin registreringsvirksomhet hadde handlet klanderverdig, men opprettholdt ikke herredsrettens (fru Ruth Sørensen Bie's) dom om fradømmelse av stillingen som politimann, idet der ble tatt hensyn til at han i en rekke tilfeller hadde vist «god nasjonal holdning». Derimot bemyndigedes politiet til å anvende ordensstraff i overensstemmelse med utrenskningsloven. Vi tilføyer at han ble fradømt stillingen som ulønnet ser-sjant i hæren.

Haarek Lund har forlangt betenkningstid. Imens har fru Sørensen Bie trukket seg tilbake som dommer i Strinda og Selbu herredsrett, men det skjedde etterat saken var blitt tillatt ført for lagmannsretten etter de nye opplysninger som forelå.

Vår!

Av Stein Sture

Du lille kvinne! Uvitende om livet går du smilende gjennom våren. Din vår.

..Du ser alt leve omkring deg, og du nikker mot alt og alle — uten å forvirres, uten å føle øyene som ransaker din kropp. ..

..Du bare smiler — åpent og fritt. For deg er livet en lek, et spill i solen, et kvidder i luften, blekgrønne spirer i jorden, og vannet er ditt spel. ..

..Kveldens skygger lukker ditt øye, søvnen er fri for drømmer, og når du våkner, er det som å stige av forfriskende bad. ..

..Du har ingen lengsler og in-

gen tunge sorger. Du går mot sommer, som du bare aner som en rislende gysen gjennom kroppen. — Og så står du der igjen og smiler og speider. ..

..Langt, langt derborte hører du verdenslarven, men bare som en susen. Og du ser kanskje skyer — svarte skyer, men de er så langt borte. ..

..Og over deg er himlen dyp og blå som brønnen i ditt eget øye. Du er ett med hele verden og hele verden er i deg, lefterik og uprøvet. Du har ingen synd og skyld. Du er lik den gud, som du ikke kjenner, men som kjenner deg i sin alimakt skaperevne og som har gitt deg evighetens kime i ditt skjød. ..

Birger Kvitting;

Begikk president Roosevelt selvmord?

Det er ikke lenge siden at vi her i landet fikk kjennskap til at det i U.S.A. er dannet en bevegelse som kalles «Ny-revisjonistene». Og blant denne bevegelses ledende menn finner en noen av U.S.A.s betydeligste historikere. Deres viktigste arbeidsoppgave er å klarlegge årsakene til den andre verdenskrig.

I et land som U.S.A., der Roosevelt-myten skapere — de amerikanske krigsansvarlige, er helt enerådende på propagandens område, har en slik sannhets-søkende historieforskning selvsagt møtt stor motstand. Alt som tenkes kan er gjort for å hindre «nyrevisjonistene» i å komme til orde. De store forlag, avisene og kringkastingsselskapene har vært stengt for dem. Og det er blitt bevilget store pengebeløp bl. a. av Rockefeller Foundation til bekjempelse av deres sannhetsspredende virksomhet. Ved siden av denne blokade er alle midler tatt i bruk for å presse og tyrannisere de som ikke vil bøye kne for det moderne demokratiske diktatur. Med andre ord: Alt er blitt gjort fra makthaverens side for å forsvare sin løgn og historieforfalskning.

For å kunne komme til orde har nyrevisjonistene vært henvist til små og for amerikanske forhold ubetydelige tidsskrifter, men gjennom disse har de lagt fram historiske kjenngjerninger som i dag virker som rene sensasjoner.

Nyrevisjonistenes bøker er kommet ut på egne forlag — med den følge at de er blitt blokkert av bokhandlerne og tiet ihjel av avisene. Men tross denne hensynsløse kamp, er det dog i den siste tid lyktes nyrevisjonistene å gjøre sine arbeider kjent. Og det dokumentariske bevismateriale som på denne måte er kommet ut, spredes nå mere og mere. Og dette skyldes ikke minst dagens kalde virkelighet. Den har gitt nyrevisjonistene vind i seilene. Ingen propaganda — selv ikke den amerikanske regjeringens, er i stand til å bortforklare de nedslående resultater av den annen verdenskrig — denne krig som skulle sikre freden og de fire friheter. På grunn av nyrevisjonistenes hensynsløse avsløringer er Roosevelt-myten iferd med å forsvinne. De amerikanske makthavere er ikke lenger i stand til å forsvare denne myte overfor en verden der de fire friheter på grunn av Roosevelts verdenspolitikk så brutalt er trampet ned.

Harry Elmer Barnes, en av nyrevisjonistenes ledende menn, og en av Amerikas mest ansette historikere, utga for en tid siden på eget forlag boken «The Struggle against the Historical Blackout». I denne bok forteller han bl. a. at han i årevis har forsøkt å få sine artikler offentliggjort i den amerikanske presse, men ble avvist. Dette til tross

for at hans artikler av framstående vitenskapsmenn er blitt betegnet som meget verdifulle — på grunn av det store bevismateriale han bygger sine artikler på.

Etter årelangt strev er det nå imidlertid lyktes å få Chicago Tribune til å bryte isen. Men ennå er det bare denne avis som usensurert tar inn artikler fra nyrevisjonistene.

Ifølge foreliggende opplysninger betrakter en Charles Austin Beards bok «American Foreign Policy in the Making 1932—40» og samme historikers arbeide «President Roosevelt and the Coming of the War 1941», samt George Morgensterns «Pearl Harbour», for å være de historiske verker som legger fram det mest ugjendrivelige bevismateriale til belysning av Roosevelts skjebnesvangre politikk.

Professor Beard legger fram et omfattende dokumentarisk materiale. Samlet utgjør det en direkte anklage mot president Roosevelt. Beard hevder med bevisføring, at Roosevelt bevisst og med hensikt førte det amerikanske folk bak lyset og inn i den av Roosevelt ønskede verdenskrig.

Som kjent vant Roosevelt sitt tredje presidentvalg i 1940 ved å love det amerikanske folk at han ville holde U.S.A. utenfor krigen. Men lenge før dette løfte ble gitt, ja, allerede under valgkampen, gjorde Roosevelt alt hva som stod i hans makt for å fremkalle krigen — med U.S.A. som deltaker, sier Beard.

På bakgrunn av den historiske dokumentasjon professor Beard kommer med, er det betegnende at professor Harold Laski i «New Statesman» (22. jan. 1949) forsøker å bagatellisere oppgjøret med Roosevelt-myten på følgende måte:

«Alle venner av den nå avdøde professor Beard beklager dypt at han skrev denne bok. En historiker av hans store anseelse, et menneske med mot og storsinn, en foregangsmann på all menneskelig tenkningsområde, livlig, levende og stimulerende. Han var en enestående lærer og et menneske som vant alles respekt. . . .»

Laski fortsetter så med å beklage at professor Beard hadde bedømt Roosevelt ut fra en streng vitenskapelig granskning. En har forståelsen av at Laski hadde ønsket at Beard hadde søkt å opprettholdt Roosevelt-myten, istedenfor å bedømme hans virksomhet som president og politiker ut fra en vitenskapelig granskningers synspunkt.

Professor Laski gjør imidlertid ikke noe forsøk på å tilbakevise Beards påstand som et falsk vitneprov mot Roosevelt. Han innrømmer derimot at Beard er kommet til sine slutninger om Roosevelts skyld i krigen gjennom «en detaljert analyse av kongressens undersøkelser omkring Pearl Harbour-affæren».

Og at han har bygget sin framstilling på «en mengde offentlig materiale» og gjennomført sitt arbeide med «den mest skrupulløse dokumentasjon».

Imidlertid finner Laski — tross alle urokkelige beviser for Beards sannferdige framstilling av forholdene — å karakterisere hans arbeide som «et ilskt og hevnbetont angrep mot Franklin Roosevelts politikk».

Situasjonen har imidlertid forandret seg meget siden Laski skrev sin kritikk om professor Beards bok.

For noen uker siden skrev en annen av det engelske arbeiderpartis fremste politiske skribenter, Richard Crossmann, en vurdering av annen del av den amerikanske historiker og nyrevisjonist Robert Sherwoods bok «The White House Papers of Harry L. Hopkins».

Crossman er av den oppfatning at den gamle Roosevelt-myten — at han var den demokratiske verdensfrelser, — nå er moden til avskrivning. For å rettfærdiggjøre denne grove krenkelse av den demokratiske verdens «helgen» søker Crossman å legge plaster på såret ved å lansere den nye tanke, at Roosevelts skjebne bør betraktes som en moderne gresk tragedie. Roosevelt trodde i det lengste, mener Crossman, at han ville overvinne vanskelighetene som tårnet seg opp i ham selv og omkring ham. Og det så også en tid ut for at det skulle lykkes. Men plutselig styrtet han ned fra framgangens høyhjulede vogn. På en måte kan en si, at det foregikk etter det gode greske dramas opptrukne linjer. «Hans første rakett-betonte framgang var bare forspillet til tragedien.»

Roosevelt skal etter sigende ha vært en overordentlig selvgod og stridbar herre. Og det blir tillagt ham seerevner. Egenskaper som hans motspiller i Tyskland er blitt hånet for, men som blir framholdt som guddommeligheiter når det gjelder Roosevelt. Hans «følsomme sinn» skal derfor ha spilt ham mange puss. Han ble til slutt en rastløs mann som led av angstkomplekser. Og under hele sin virksomhet som president hadde han sin oppmerksomhet rettet mot det spøkelse som president Woodrow Wilson hadde etterlatt i hans sinn. Under alle forhold søkte Roosevelt å unngå de feil som framkalte Wilson-tragedien. Resultatet av denne frykt han til alle tider makte fram i seg, ble at han førte seg selv og hele verden inn i en ennå større tragedie.

For å fri seg fra dette Wilson-spøkelset tok Roosevelt en vei langt utenom de verdensberømte 21 punkter. Han tok den korteste vei til undergangen for demokratiet: Kravet om Tysklands ubetingede kapitulasjon. Det var av frykt for dette forferdelige spøkelse at Roosevelt til stadighet skjøy i bakgrunnen spørs-

målet om oppgjøret etter krigen. Det var ikke mulig å få ham til å gi bindende tilsagn om hvordan etterkrigsproblemene skulle løses.

Roosevelt lot seg jage som et vilt dyr av frykt for å gjøre de samme feilgrep som Wilson. Og til slutt førte denne flukten ham inn i den store katastrofe.

Hvorfor gikk alt sammen så galt? spør Crossman: «Sett at vi hadde startet andre fremskritt i 1943, eller som Eisenhower ville i 1942. Sett at vi hadde unnlatt å gjøre de politiske dumheter i Nord-Afrika og Italia. Sett at vi ikke hadde kastet atombomben over Hiroshima.

Sherwood gir et overveldende materiale til en slik etterpåklokskap. Men den interessanteste del av hans utferde historiskrivning er når han kommer inn på svakhetene hos de sterkeste personligheter — når de forsøker å ta kampen opp mot historien. Churchills ord: «Hva vi har skal vi beholde», led storaktige nok å de ble uttalt. Men hvor fåfengt virket ikke hans anstrengelser for å støtte opp vårt eget og andres kolonivælde, når en ser seg tilbake.

Jaget av spøkelset fra Paeschendaele søkte han til det siste å ødelegge Tyskland ved luftbombardement. På denne måte unngikk de store blodoffer som en Kasal-invasjon ville bli. Storbritannias styrke, trodde han, måtte bevares for et kommende oppgjør med Sovjet-Russland. Churchill hadde trolig rett når han gjorde Roosevelt oppmerksom på at dette oppgjør var unngåelig. Men det ble ikke tatt hensyn til hans advarsel, da han selv ikke hadde noe å sette opp mot den kommunistiske faren.

I «The White House Papers» blir Churchill ikke framstilt som en der spilte noen hovedrolle, men som en statist, en stridbar Polonius, som gjør sin brillante innsats og får sin applaus og dermed forsvinner før den store sluttscene tar til. Et mindre menneske, med en mindre smak for strategiske spekulasjoner og med mere forståelse for den moderne verden, ville ha tjent Storbritannias sak bedre, når frykten for en tysk invasjon engang opphører. . . .»

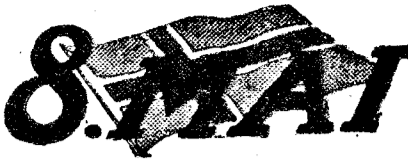
Slik ser en av Amerikas fremste historikere på den ene av de to store vestdemokratiske krigsledere.

Men verre enn Churchills spekulasjoner var Roosevelts «idealisme», fortsetter Crossman:

«Det er ikke å undres på at det ikke bare var de Gaulle og Churchill men også britiske sosialister som var redd Roosevelts «idealisme». Og til mer engelskmennene og fransk-

Fort. side 12

ABONNER

AVERTER

Fra vår utenlandspost --

BLE NORGE PRESSET ALLIKEVEL?

Det er plutselig blitt så stille om Atlanterhavspakten. Det skulle vel ikke være noe i, at USA, har visse vanskeligheter innenlands i den anledning, akkurat som da den velmenende president Wilson kom hjem med Folkeforbundet i lommen, men ikke fikk det godtatt av sine egne.

At enighet ikke har vært så enstemmig i Amerika framgår av et telegram til dansk «Politiken» 22. febr. 1949. Vi gjengir det omenn post festum, men for at våre lesere kan få et inntrykk av ensrettingen her hjemme, hvor alt synes å gå eter en snor i demokratets hellige navn:

Den tidligere ambassadør i Norge Lithgow Osborne, har i et memorandum til senatet uttalt at senatet påtar seg et stort ansvar ved å overtale Norge til å slutte seg til Atlanterhavspakten istedet for å gå inn i et nordisk forsvarsforbund. Han anfører bl. a.:

«U.S.A. bør opphøre med sin motstand mot opprettelsen av et nordisk forsvarsforbund. I betraktning av de tre lands urokkelige demokratiske innstilling og deres utvilsomme sympati for vestmaktene, synes det uvesentlig om en nordisk forsvarsallianse og formelt uavhengig. Det kan fastslås med sikkerhet at jo mer nøytralt et sådant forsvarsforbund er, desto mer vil det arbeide til fordel for oss, fordi det vil være mindre utfordrende overfor Sovjetunionen.»

Osbornes memorandum slutter således: «Den dype samhörighet mellom de nordiske demokratier er et av de lyse punkter i den nåværende situasjon. Det er en av de hjørnesteiner som gjenoppbyggingen av denne verdensdel må baseres på. Ødeleggelsen av denne enhet vil være skjebnesvangre for U.S.A. og Skandinavia. A ødelegge denne samhörighet i Norden for å skaffe et eller to nye medlemmer til det ennå ikke eksisterende nordatlantiske sikkerhetssystem synes i beste fall å være uklokskap, i verste fall overordentlig farlig.»

MASSEGRAVENE I KATYN.

Den direkte årsak til at det ikke råder noe godt forhold mellom Sovjet-Samveldet og Polen skyldes massegravene i Katyn, hvor man i 1943 fant tusener av polske offiserer myrdet, skriver «Dagens Nyheter» i sin omtale av det for en tid siden utkomne første og annen del av verket «Den andre verdenskrigs historie». Og bladet fortsetter:

«Ikke minst på grunn av den voldsomme propaganda som oppstod omkring Katyn-affæren, burde denne bestialske kommunistiske handling blitt nærmere belyst. Men dessverre, dette avsnitt som er skrevet av den kjente norske historiker, professor Arne Ording, er ytterst summarisk og nøyer seg bare med å gjengi de motstridende tyske og russiske påstander, uten å komme med det som en nå med sikkerhet kan si er sannheten, nemlig at de polske offiserer ble myrdet av russiske NKVD våren 1940.

Forfatteren konstaterer bare at massegravene i Katyn ble den tykke propagandas største seier under krigen». Dette er nok riktig, men som det eneste kommentar til Katyn-affæren virker dog denne opplysning noe kynisk. Det kan tillegges at i Katyn fant man likene av 4100 polske offiserer. Og hvor det så er blitt av de øvrige 500 offiserer som satt som fanger

i Starobielsk og Ostashkov vet man ennå ikke».

At et blad som «Dagens Nyheter» i dag vil erkjenne sannheten er et gledelig tegn. Mindre oppløftende er det, at en historiker søker å svøpe ugjerningen inn i vatt og bomull. Forvrengningen og løgnens ånd fra London radio synes ennå å være den rådende.

FRA DET GRUNNLOVS- JUBILERENDE DANMARK.

I disse dager er det i Danmark kommet ut en bok som heter «Retferdighet» og med undertitler «Det, vi her kaller demokrati», «Skildringer fra demokratiske fengsler og konsentrasjonsleire.»

Boken er utgitt av Sv. Koefoed-Jensen & Co. Fra første til siste side er den en grufull beretning om hvordan danske kvinner og menn ble behandlet av sine egne landsmenn da «freden atter kom til Danmark».

For at våre lesere skal få en forståelse av den råskapen som rådet i Danmark i liket med hvordan det var i Norge, gjengir vi her noen av de mange grufulle beretningen:

«V. ble arrestert den 7. mai 1945 i Lillerød og kjørt til Mahlegaardskolen i Hellerup, hvor han ble kommandert til i 12 timer å stå med hendene i været. Mens han stod slik ble han slått i ansiktet med knyttede never og sparket i maven og skrittet. Dette ble gjort for å få ham til å oppgi navn og adresser på sine kamerater.

Om kvelden ble det sagt til hans hustru: «Se nå godt på Deres mann, De ser ham aldri mere». Lyset gikk og det lød to klikk fra en revolver.

Etter den fysiske og psykiske mishandling i Hellerup ble V. kjørt til Sundholm, hvor han fikk en varm mottakelse av Frihetskjemperne, som også sparket ham i skrittet og brukte ham som bokseball. De to følgende dager ble han trukket ut til ny mishandling, og herunder så han en dag en fange bli sparket i skrittet slik at blodet rant ut gjennom benklærne».

FAREN BLE SKUTT.

Søndag den 6. mai 1945 kom en del Frihetskjemper for å arrestere en ung mann W. Han bodde på Lyngbyveien. Da han ikke var hjemme stormet karene til hans foreldre. Faren lukket opp for dem. De trengte seg inn og skjøt den gamle mann ned. En bror av W. kom til. Han ble også skutt ned. Moren fikk sjokk og senere innlagt på sinnsykehus. Etter denne innsats reiste heltene til W.s svinger far og tok ham med seg som gidsel.»

SKUTT NED SOM DYR

«Etter at barn og voksne hadde ropt i munnen på hverandre «Skyt ham!» høstes plutselig et skudd. En frihetskjemper hadde parert ordre og oppfylt mengdens ønske, mens en eldre ordensbetjent og Røde Kors-folk så på. Den unge mann falt skrikende sammen på bunnen av bilen, mens barne som så på, klappet i hendene av begeistring. Kulen gikk videre gjennom en eldre herre som også var kastet opp i bilen. Den gamle mannen falt sammen. Kulen streifet også en frihetskjemper. Denne ble hurtigst mulig ført til lege og forbundet. De to andre som var dødelig rammet ble liggende å skrike, uten at noen gjorde noe for dem. Kort etter opphørte skrikene ved at

Begikk Roosevelt selvmord --

Forts. fra side 7

mennene motsatte seg den, til mere begynte Stalin å innse at han kunne gjøre forretning med Amerika. Han så, at med den britiske imperialismes deklining, måtte en verden styrt av de tre store — bety en verden styrt av de to store. Og etter Roosevelts forutsetning, at amerikanske tropper ikke skulle finnes på denne siden av Atlanteren, skulle dette bety at Europa og hele Asia overlotes i Stalins hender».

Roosevelt hadde, fortsetter Crossman, «sterke moralske prinsipper — men ingen politiske». Ennå i 1943 drømte han om en verden styrt av de tre store, med alle koloniene stilt under internasjonalt mandat, og med land som Frankrike behandlet som liten stat og derfor avvepnet.

Verden utenom de tre store skulle behandles på samme måte

som U.S.A. behandler Filippinene. «Det er et mønster for mennesker med god vilje å se fram imot for framtiden....»

Men når så den amerikanske opinion ikke ville gå med på at Polen og hele Øst- og Mellom-Europa ble Sovjet-Russlands Filippiner, når Frankrike ikke ville la seg behandle som en liten stat — og så til slutt: England holdt fast ved sin imperiestilling, da brøt Roosevelts politikk sammen, som det korthus den var. Stalin innkasserte sin gevinst. Roosevelt forsvant fra skueplanet.

«Hans død kom som en lettelse», skriver Crossman. Og hvordan denne død kom, forteller en annen av de amerikanske nyrevisjonister, Henry H. Klein, følgende:

«Roosevelt skjøt seg, sannsynligvis i hodet, i Warm Springs, mens han satt som modell for en russisk malerinne. Roosevelts lik ble ikke lagt på lit de parade, som det falskelig forklares. Liket ble lagt i en kiste, som hurtigst mulig ble ført til Hyde Park i New York og gravlagt der. Soldater har siden holdt vakt ved graven.»

Det er mulig at tragedien Franklin D. Roosevelt sluttet på den måte som Henry H. Klein her har fortalt — vi vet ikke hva som er den historiske sannhet. Imidlertid — Kleins oppsiktsvekkende påstand om at Roosevelt begikk selvmord da han så at spillet var tapt på grunn av hans manglende forståelse av Stalins spill, er ikke blitt dementert.

Det vi kan slå fast som en historisk kjennsgjerning, er at det var først da han forlot scenen — etter å ha satt det hele i scene, at det egentlige sørgespill tok til.

Lik atombombens virkninger år framover i og omkring Hiroshima, vil følgene av Roosevelts «jeg alene vite»-politikk i årtider holde verden i en konstant krigs-angst og uro.

«Og denne mann, som vi godt kan si har levet hele sitt liv i kamp for Norges interesser står i dag anklaget som landssviker. Jeg er harmfull.

Jeg er mer og mer full av harme når jeg tenker på alt hva han har måttet gjennomgå, han, som faktisk må regnes som en av landets store menn.»

(Statsråd Johan E. Mellbye som vitne i saken mot Adolf Hoel, i følge «Nationen» 16.5.49.)